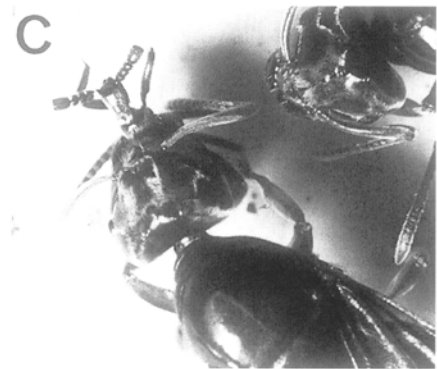

DE GELE WEIDEMIER *LASIUS FLAVUS* EN *CLAVIGER TESTACEUS*.

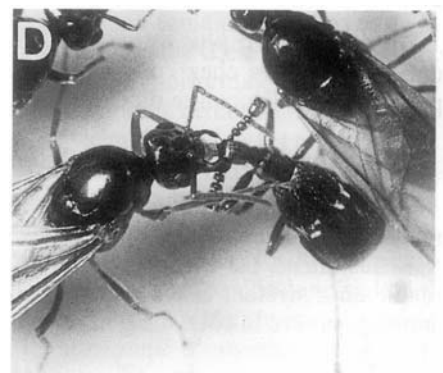
In Belgian journal of Entomology schreef Roger C. Cammaerts een interessante bijdrage waarvan wij u de inhoud niet willen onthouden. Gevleugelde ♀ en werksters gedragen zich tegenover de blinde inquiline (inwonende) kever op ongeveer dezelfde manier. Soms eerst bijtend, daarna likken ze de kever op kop en trichomen, braken de inhoud van hun krop op hem uit. Dit gedrag vertonen de gevleugelde ♀ *Lasius* en de werksters ook tegenover een dood insect, een prooi bestemd om opgegeten te worden, en ze vervoeren de knotkever ook (passieve phorese). De ♂ mieren bijten de *Claviger* eerder vluchtig zonder achterlijkromming en vervoeren hem ook niet. De larven van de mier proberen de *Claviger* zelfs op te vreten zoals ze ook doen met insectenprooien (bvb. *Drosophila* of andere kleine diptera). Sommige vijandige reacties die men soms waarneemt bij zowel alle mieren (♂, ♀ en werksters) suggereren dat *Claviger* er niet in gelukt helemaal de juiste geur van de *Lasius* kolonie aan te nemen. De *Claviger* kevertjes voeden zich met het vocht dat de gevleugelde ♀ en vooral de werksters uitbraken op de kaken van *Claviger*, soms krijgen ze ook vaste voedseldeeltjes te pakken die uitgebraakt worden door de mieren als voedsel voor elkaar door trophallaxie, maar ze eten ook de inhoud van de mieren eieren op, zuigen de afscheidingen der mierenlarven en het vocht uit hun tegumenten op dat ontstaat bij de metamorfose der mierenlarven. De *Claviger* wordt in het mierenest ook sterk aangetrokken door het vocht uit kadavers van insecten in het mierenest en schijnt ook aangetrokken te worden door de verandering in de geur die mierenkadavers afscheiden. *Claviger* slurpt ook het vocht op van de plaatsen waar de mieren hun uitwerpselen ophopen. *Claviger* wordt ook aangetrokken door de eigen soortgenoten waarop hij soms phorese gebruikt als transportmiddel ook buiten de paring en likt ze ook af. Hetgeen ze ook doen bij volwassen mieren, namelijk phorese en likken. Een *Claviger* met een jonge ♀ mier blijft lang genoeg leven totdat uit de eieren van de jonge mierenkoningin de

agressieve benadering

Likken van pronotum

braken op de monddelen

Claviger likt larve

eerste werksters uitgekomen zijn. Geuren schijnen bij de blinde Claviger een zeer belangrijke rol te spelen, zeer eigenaardig zijn de korte knotsvormige antennes, de gereduceerde kaken op wier oppervlakte 2 grote labiale klieren uitmonden. Ook de geurafscheidende trichomen zijn merkwaardig. Het zijn bundeltjes dichte borstelhaartjes gelegen aan de zijkant van het achterlijf waar dit de dekschilden raakt, hierin monden exocriene (naar buiten afscheidende) klieren op de zijkant van het abdomen uit: de klieren van Wassmann. Tenslotte is er op de rugzijde een kuiltje gelegen tussen de trichomen en waarin een paar medio-tergale (midden op de rug gelegen) klieren uitmonden. De haartjes dienen blijkbaar

om de geur van de klieren te verspreiden (Cammaerts 1974) zoals dit ook gebeurt bij de beharing rond huidklieren en zweetklieren door vergroting van het verdampingsoppervlak. Het is het likken van de labiale kaakklieren en de trichomen (de Wassmannklieren) die het uitbraken bij de werksters doet starten en dit gedrag zien we ook bij de werksters als ze dode insecten als voedsel naar de larven brengen. Het braken der werksters volgt dan op het aflikken van de insectenkadavers, in zekere zin worden door de mieren de claviger imagos dus als insectenkadavers behandeld. De stevige trichomen van Claviger doorstaan deze beten zonder schade. Cammaerts (1992) stelde vast dat het likken van de labiale en de Wassmann klieren dus van de monddelen en de trichomen het braken van de werksters uitlokt. Dit ledigen van de krop is bij de mieren ook een gedrag dat zij uitsluitend vertonen tegenover insectenkadavers die bestemd zijn als voedsel voor de larven en dat een gevolg is van het

Larve poogt claviger op te vreten

aflikken van deze insectenkadavers die ook door de werksters sterk gebeten worden. De werksters behandelen Claviger blijkbaar als een insectenlijk, maar de beten worden door de trichomen meestal totaal afgezwakt. Bemerkenwaardig is echter dat Lasius werksters de clavigers overbrengen naar de plaats waar verse insectenlijken bewaard worden en uiteindelijk komen ze terecht op een hoop mierenlarven. Het likken van Claviger door de mieren is dus geen daad van verzorging want ze doen dat ook met insectenprooien en kadavers.

De mierenwerksters gedragen zich in feite tegenover Claviger alsof hij een dode prooi was. De phorese waardoor Claviger zich van het ene mierenest naar het andere laat transporteren door gevleugelde ♀ en ♂ was reeds o.a. door Janet in 1897 vermeld.